

DELA VSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.**Izhaja vsako sredo in soboto.**Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10¹⁰ Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščenecv, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 27.

Sobota, 2. aprila 1932.

Leto VII.

Nova mednarodna konferenca za preskrbo dela.

Direktor mednarodnega urada dela upa, da se bo našel potreben kredit.

Direktor mednarodnega urada dela s. Albert Thomas se je nedavno mudil v Berlinu. V razgovoru s predstavnikom socialističnega dopisnega urada je izjavil s. Thomas:

Klic po delu je nas v Ženevi že davno mobiliziral. Naša mednarodna preskrba dela ni postranskega pomena kljub vsem težkočam, ki ovirajo našo pot. Mi vsi vemo, da se kapitalistično gospodarstvo s čisto gospodarske strani, kakor bi rekli samo iz sebe, ne bo tako hitro opomoglo. Zato je potreba inicijativ, ki prihajajo od zunaj. Temu cilju služi naša mednarodna skrb za delo.

Čim bolje in solidneje se izdelata načrt za preskrbo dela, tem več bo tudi upanja, da bo financiran.

Izdelali smo solidne in porabne načrte ter smo gotovi, da dobimo zanje tudi potrebni denar. Naša pogajanja za preskrbo dela ne mirujejo, čeprav se v tisku ne razpravlja vedno. Koncem marca se bodo vršila v Parizu nova pogajanja za izvedbo naših načrtov v svrhu preskrbe dela.

Zmisla ne bi imelo, da govorimo o podrobnostih našega dela v komisijah. Ali eno velja za nas kot čvrst in neizpremenljiv cilj: Mi hočemo potom mednarodne preskrbe dela v Evropi skrajšati pot k miru. Pri preskrbi dela gre za lahko uresničljive možnosti, za vprašanja, ki niso že vnaprej otežkočena s kompliciranimi političnimi vprašanji.

Volilna zmaga razuma v Nemčiji.

K volitvam predsednika republike v Nemčiji pišejo beogradske »Radničke Novine« med drugim:

»Te volitve pomenijo zmago razuma. Ponovno je nemškemu fašizmu prekržana pot do oblasti. Izvolitev Hitlerja za predsednika republike bi bila dala fašizmu v roke vso vojaško silo države, ki ji je vrhovni poveljnik v zmislu državne ustave predsednik republike.

To je preprečeno s previdno politiko socialne demokracije, s politiko, ki je zahtevala žrtev. Stranka je dala parolo, da se prepreči izvolitev Hitlerja, naj se glasuje za Hindenburga.

Rezultat volitev je jasen dokaz, da so se socialnodemokratske množice popolnoma odzvale pozivu stranke ter s tem dokazale disciplino, ki v zgodovini nima primera.

Meščanske stranke sredine, razen centroma, so se razcepile. Komunisti so doživeli hudo razočaranje. Računali so, da dobe nove množice volilcev iz vrst trpečih nezaposlencev. Račun pa je bil pogrešen, ker oni, ki so profitirali od velike bede neorientiranih množic, niso bili komunisti, ampak fašisti. To je zopet en dokaz več, kako je pogrešena krilatice komunistov: Kar hujše, to boljše. Morda utegne izid volitev končno prepričati komuniste, kako je nevarno spekulirati z bedo. Beda je, žal, bila v Nemčiji, najboljši za-veznik reakcije.«

Knez Starhemberg v konkurzu. Znani glasni knez Starhemberg ima skoro 33 milijonov dinarjev dolga. Te dni so imeli upniki posvetovanje in so sklenili, da prijavijo sodišču, da se razglasi konkurz nad knezovim imetjem. Njegovi prijatelji se trudijo, da bi kneza rešili pred konkurzom.

Stanovanjski zakon delajo.

Hišni posestniki kavaliriji.

V borbi proti draginji stanovanj se pojavljajo najrazličnejši predlogi. Hišni posestniki se upirajo posezanju v njih privatne lastniške pravice in so predlagali ministrstvu socialne politike, da bodo sami znižali najemnino za deset odstotkov. Deset odstotkov je vsaj v splošnem smešna ponudba, ki jo stavijo hišni posestniki v zagati.

Najemniki stanovanj.

V splošnem je mnenje, da bi se morala stanovanjska najemnina znižati povprečno vsaj za 30 odstotkov. Splošnega zakona zaradi razlik po pokrajinah ni mogoče napraviti. Zato naj bi se pooblastili bani, da po okvirnem zakonu uredijo vprašanje najemnin. Pod zaščito naj bi spadala stanovanja do treh sob in poslovni lokali, katerih mesečna najemnina ne presega 5000 Din. Merilo naj bi bilo, da najemnina nikjer ne presega predvojne najemnine po zlati pariteti. Za stanovanja v novih hišah naj bi se upošteval investirani kapital in 20 do 30 letno amortizacijo. Uvedla naj bi se odpovedna doba za vso državo enako. Za mala stanovanja mesec dni, za večja stanovanja in lokale dva meseca. Zakaj tako?

Za taka stanovanja, ki se jih ne more oddati, naj bi se uvedla prisilna oddaja (po treh mesecih).

Stanovanjski fond.

Uvede naj se taksa po velikosti stanovanj od 20 do 100 Din za stanovanjski fond. V ta fond bi plačevali tudi lastniki praznih stanovanj in nezazidanih stavbišč. Iz fonda naj bi se gradile hišice — za privatnike?

Verižništvo s stanovanji.

Po zdravi pameti bi spadalo navijanje stanovanjskih najemnin pod zakon proti navijanju cen. Ne godi se pa tako, zato bi se moralo tozadevne določbe šele uzakoniti. Proti takemu zakonu so zlasti hišni posestniki, dočim je javno mnenje za tak zakon.

Po našem mnenju sta tu le dva enostavna izhoda:

1. Najemnine se morajo znižati vsaj na predvojno pariteto, dasi je to razmeroma premalo, ker je socialni standard še mnogo slabši, kakor je bil pred vojno.

2. Pospeševati se mora stavbena akcija z javnimi fondi, čemur so poklicane predvsem občine in država.

Tozadevna zakonodaja mora biti enostavna, jasna in pozitivna. Komplicirana zakonodaja glede tega vprašanja bo imela le malo uspeha in samo odpirala pot tajnemu stanovanjskemu verižništvu.

Evropska podunavska federacija.

Konference in zopet konference.

Macdonald je povabil Tardieua na posvetovanje. Gre za to, ali naj se prej zedinijo glede te federacije Anglija, Francija, Nemčija in Italija, ali naj štiri ali pet podunavskih držav najprej pove svoje mnenje na posebni konferenci. Tudi nemški kancler Brüning in italijanski zastopnik sta povabljeni. Vabilo angleške vlade so sprejele povabljeni države in te dni se vrši tozadevni razgovor. Prizadete države bi po sporazumu podunavskih držav dovolile večje kredite za sanacijo srednje Evrope. Enakega mnenja so v Ameriki. Jasno je tudi, da bi federacija nudila večjo varnost za dovoljena posojila.

Dr. K. Renner o podunavski zvezi.

Te dni je govoril predsednik avstrijskega parlamenta socialni demokrat dr. Renner po radiu o problemu podunavske zveze. Najprej je opisal težek gospodarski položaj Avstrije in napore, ki ne zaležejo, ker so teoretiki napačnega mnenja, da bi se dalo gospodarstvo ozdraviti v okvirju teritorija nekdanje monarhije. Večina predlogov vsebuje premajhen gospodarski teritorij, da bi se dalo za agrarne in industrijske produkte najti trga v njih. Po mnenju dr. Rennerja taka gospodarska zveza brez Nemčije in Italije v Evropi sploh ni mogoča.

Nazadovanje izvoza Jugoslavije.

Stalno nazadovanje uvoza in izvoza.

Iz uradnih podatkov o jugoslovanski zunanji trgovini v februarju 1932 je razvidno, da se je izvoz zmanjšal za 41—43%. Množina izvoženega blaga je nazadovala za 29.2%, po vrednosti pa za 41 odst. — Vzrok nazadovanju izvoza je nedvomno gospodarska borba med večjimi skupinami mednarodnega kapitala.

Proti politikom in finančnikom na Japonskem.

Japonska policija je v preiskavi umora barona Takumade dne 15. marca t. l. izsledila široko zaroto, ki naj bi pomorila več japonskih politikov in finančnikov; med drugimi tudi ministrskega predsednika. — Japonska se nahaja v vojni in je vprašanje, koliko so te vesti resnične.

Grška vlada odstopila.

Dne 1. aprila mora Grčija plačati kuponov za 375.000 funtov šterlingov. Tega pa ne more storiti. Vemzelos želi vlado široke koalicije, in če ne pojde to, bo prepustil strankam, da uredi vprašanje nove vlade. Kanfadaris utegne postati šef bodoče vlade.

S koncentracijsko vlado ni nič.

V Grčiji ne morejo sestaviti koncentracijske vlade. Zato so stranke na svojem posvetovanju pod predsedstvom Zaimisa sklenile, da naj se vlada ne izpreminja. V koncentracijski vladi nočejo sodelovati — rojalisti.

Notranja posojila najemata Italija in Japonska.

Japonska najame 480 milijonov jenov, Italija pa izda za eno milijardo lir zakladnic (šesta emisija), ki naj se plača v devetih letih. — Notranja posojila so izhod za silo.

Sodrug Filip Turatti mrtev.

Iz Pariza je prišla žalostna vest, da je pretekli torek nenadoma umrl senior italijanskega socialističnega gibanja, vsem razrednim delavcem širem celega sveta dobro znani sodr. Filip Turatti.

Pokojni Turatti je bil rojen v Canzi 26. nov. 1857. Študiral je na univerzi v Paviji in Bologni, skupaj s ss. E. Ferriem in Bissolatiem (oba sta že mrtva). Bil je član socialistične stranke že od njene ustanovitve ter izboren žurnalist in nedosegljivi govornik-debater. Dolga leta je bil urednik znane revije »Critica Sociale«, katera je izhajala celih 40 let. Za poslanca v italijanski parlament je bil izvoljen v Milanu l. 1896 in je ostal vse do zmage fašizma.

V parlamentu, v stranki, kakor tudi v socialistični internacionali, je zavzemal važna mesta. Bil je globok socialistični teoretik in obenem pravi ljudski tribun. Živel je vedno med delavstvom in za delavstvo in zmago socializma.

Za časa Crispievega terorističnega režima v Italiji l. 1898 je bil preganjan in obsojen na 12 let ječe. Kasneje je bil pomiloščen.

Kako je bil med milanskim delavstvom priljubljen, so najbolj jasno pokazale volitve l. 1919 (torej v dobi revolucionarnega razpoloženja mas), pri katerih je dobil 26.990 preferenčnih glasov.

Pokojni Turatti je vodil vedno takozvano reformistično politiko. Ni bil pa nikdar oportunist. Cilj socializma ni nikdar izgubil iz vida. V stranki sami so bili vedno hudi boji med reformisti (Turatti), integralisti (Ferri) in ekstremisti (takratni Mussolini). Turatti je bil skoro vedno v manjšini, vendar ni nikdar klonil, tem manj pa zapustil bojni teren.

Ako bi bilo Turattijevo stališče zmagalo na strankinem kongresu v Bologni l. 1919, bi danes ne vladal Mussolini in Italija bi bila demokratična republika. Na žalost je takrat zmagalo načelo (Seratti-Bombaci): Vse ali nič. Socialistično republiko ali nič; dobili so nič!

Njegov govor na tem kongresu, kateri je izšel v posebni brošuri »Rifare L'Italia«, bo imel zgodovinsko važnost, ker je s tako preciznostjo orisal položaj tedanje Italije in tudi naloge delavstva, kakor še nikdo.

Turatti je bil za edinstvo stranke, proti razkolu, kar se mu pa ni posrečilo. Stranka se je razcepila na tri dele in s tem olajšala zmago Mussoliniju.

Po tragični smrti Matteottija, so socialistični in demokratski poslanci izšli iz parlamenta in zborovali v »Aventinu«, kjer je bil Turatti duševni vodja in lahko trdim, da so ti časi bili za njega najbolj tragični dnevi v življenju.

Kot 72 letni starček je pobegnil iz Italije v Francijo in stopil na čelo antifašistične emigracije. Tu je ostal do smrti. Prepričan je bil, da bo doživel, da se bo vrnil v Italijo, v kateri bo zavladala Svoboda in Enakost. Ta želja se mu ni izpolnila. Umrl je daleč od italijanskega proletarijata, ali umrl je med proletarijatom, ki je istih misli in idej in kateri ga bo ravno tako ohranil v spominu, ker duh Turattijev je last socialistov vsega sveta.

Tudi mi jugoslovanski socialisti smatramo Turattija za svojega in mu v znak spoštovanja v duhu poklonimo šopek rdečih nageljev.

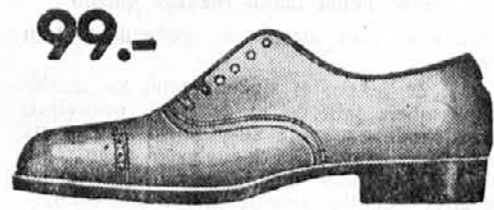
J. P.

Naši pomladanski modeli so to — kar Vi zahtevate!

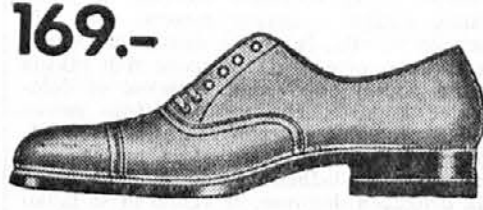
Dobra kvaliteta! — Okusna oblika! — Nizke cene!

Bata

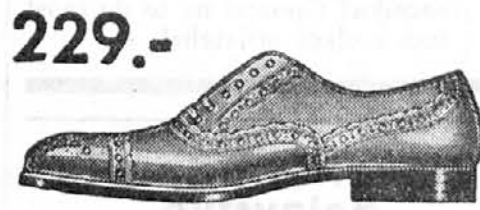
Čistite Vaše čevlje z našo kremo!

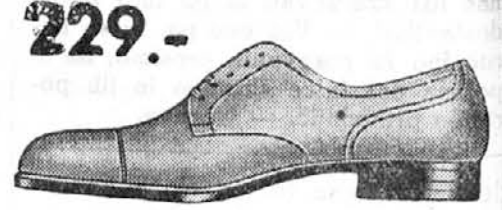
Vrsta 1937-22
Čevlji iz črnega ali rjavega telečjega boksa z gumijastimi podplati. Preje cena Din 169.—, sedaj samo Din 99.—.

Vrsta 6637-21
Elegantni moški čevlji za izprehod in za izlete. Napravili smo jih iz rjavega telečjega boksa z močnim usnjatim podplatom.

Vrsta 7627-63
Okusni moški čevlji iz rjavega telečjega boksa z močnim usnjatim podplatom. Udobna oblika daje tem čevljem posebno eleganco.

Vrsta 7637-59
Elegantni moški čevlji iz črnega boksa z okusno perforacijo. To vrsto imamo tudi v mahagonovi ali rjavi barvi za isto ceno.

Pri nas dobite dobre in cenene nogavice! — Volnene nogavice Din 5.—, flor in bombaževe Din 10.—.

Samomor. Pred več dnevi je odšel z doma neznanokam 21 letni trgovski potnik Josip Pittner. Minulo sredo pa je neki pasant v gozdu pri Treh ribnikih našel mrtvega mladeniča, v katerem so spoznali pogrešanega Jožefa Pittnerja. Domneva se, da je mladenič izvršil samomor iz žalosti vsled izgube svoje neveste Pavle Kaisersbergerjeve, ki je, kakor smo v našem listu poročali, pred dvema mesecema izvršila istotako samomor.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Radirke, risanke, šolske škatlje, torbice in nešteto drugih produktov dobite le v trgovini Ljudske tiskarne, Slomškov trg 6.

Celje.

Kriza. Naj bo industrijski delavec ali podeželski hlapec, vsak že ve, kaj je to kriza. Malokdo pa ve, od kje je prišla. Delavstvo ima razne zakone o zaščiti dela, a jih niti samo dovolj energično ne upošteva. Kar pogledamo par slučajeve. Vajenec stopi v uk, ko ima 14 let. Obrtnik ga izkoristi kolikor je le mogoče. Mnogo je na primer krojačev, ki zaposlujejo svoje vajence od 6. ure zjutraj do 21. zvečer. Edini presledek je opoldansko kosilo, ki obstaja iz ostankov. Ista je s čevljarskimi vajenci. Pekovski vajenec mora zvečer ob 20. uri v pekarno in gre k počitku šele drugi dan popoldne. Pri tem pa obstojajo zakoni, ki mladinskim delavcem prepovedujejo nočno delo. In kaj naj stori tak ubožec? Nič, ker nič storiti ne more. Za plačilo pa dobi, ko je prost, odpustnico, da gre lahko potem za delavca v tovarno ali za hlapca na deželo. Sicer pa, če pogledate v tovarne, boste videli, da zaposlujejo do 40 odstotkov mladoletnih delavcev in delavk. Gotovo je izvor krize baš v teh vprašanih. Če pogledate v pekovsko stroko, vidite, da dela tak komaj izučen pomočnik za 75 Din tedenske plače kar po 16 ur na dan. Dela torej za dva. Tako delajo tisoči in tisoči, zato pa je vsak dan večja kriza in brezposelnost. V teh stvarih gre do dan na dan prijave na Inspekcijo dela, tako da jih je tam že gotovo cela grmada. Rešiti jih pa seveda ne morejo, ker tudi tam ne more delati eden za deset.

Interesantni sestavek iz delovanja celjskega občinskega sveta bomo priobčili v prihodnji številki našega lista, na kar opozarjamo že danes.

Hrastnik.

Igra »Davek na samce«, katero je vpriporil dramatični odsek »Svobode« I. na velikonočno nedeljo, je prav lepo uspela. Obisk je bil tudi prav zadovoljiv. Tudi igra »Pogodba«, katero pa je vpriporila »Svoboda« II. na velikonočni ponedeljek, je privabila dovolj občinstva. Ista podružnica bo vpriporila v nedeljo, dne 3. aprila, ob 4. uri pop. v dvorani Konzumnega društva rudarjev mladinsko igro v treh dejanjih »Bedak Pavlek« s predigro v 1 dej. »Damo-klejev meč«. — **Izobraževalni tečaj delavskih organizacij** se zopet nadaljuje v soboto, dne 2. aprila, točno ob 5. uri pop. v deški šoli. Predmet: Korespondenca. Predavatelj s. J. Berdajs iz Ljubljane. Vsi in točno!

Občni zbor podružnice Del. tel. in kult. zveze »Svobode« I. in II. se vrši v nedeljo, dne 3. aprila, in sicer: podružnica II. ga obdrži dopoldne ob 9. uri v društvenem lokalu pri steklarni, podružnica I. pa točno ob 2. uri popoldne v dvorani Konzumnega društva rudarjev. Dnevni red običajen. Za Zvezo bo navzoč s. C. Štukelj iz Ljubljane. Poziva se vse članke in somišljenike, da se občinih zborov zanesljivo udeležijo. — **Odbora.**

Izlet na Sv. goro. Deset članov našega planinskega odseka je za velikonočne praznike napravilo izlet na Sv. goro, kjer so se prav dobro počutili ter vračali s pravim planinskim užitekoma nazaj v našo dolino.

Nalagajte

svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovski trg št. 6.

Hranilno in posojilno društvo delavcev v Mariboru

registrirana zadruga z omejeno zavezo
Frankopanova ul. 37, v lastni hiši
Poštni čekovni račun 13.143, podružnica Ljubljana
Telefon šte. 2635

Vabilo k 60. letnemu občnemu zboru

ki se vrši v nedeljo, dne 3. aprila 1932 ob 8. uri dopoldne v Gambrinovi dvorani

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Predložitev računskega zaključka za leto 1931.
3. Poročilo nadzorstva in odobritev računskega zaključka.
4. Volitve.
5. Določitev najvišjega zneska, do katerega se dajejo posojila in sprejemajo hranilne vloge.
6. Razno.

Peter Brauchardt, predsednik.

V slučaju nesklepčnosti ob napovedani uri se vrši občni zbor eno uro pozneje, to je ob 9. uri, pri vsakem številu navzočih članov.

Tako so praznovali naši planinarji zopet prvič v letošnjem letu praznike v prosti naravi.

Pobrežje pri Mariboru

I. Delavsko kolesarsko društvo, podružnica Pobrežje, priredi v nedeljo, dne 3. aprila, skupno s centralo otvoritveni izlet v Sv. Martin. Centrala odvoz ob 13. uri iz društvenega lokala. — Zbirališče članov podr. Pobrežje ob pol 14. uri v društvenem lokalu v Pobrežju. Gostje so vabljeni.

Razno.

Menih umoril gojenca. V Rimu se nahaja zavod za vojne sirote, ki ga vodijo očetje salezijanci, kjer se dečki poleg šolskega pouka učijo tudi raznih obrti. Pred par dnevi so našli v spalnici, kjer je skupaj spalo 35 gojencev in dva brata-redovnika, 13 letnega Di Benija zjutraj s prezananim vratom. Preiskava je dognala, da ga je umoril eden izmed obeh bratov redovnikov radi tega, ker mu je gojenec grozil, da ga bo ovadil predstojništvu, ker ga je spolno zlorabil. Morilca so aretirali, zavod zaprli, gojence pa razmestili po drugih zavodih.

Vstaja gobavcev. V koloniji za gobavce Fontiles, ob vzhodni obali Spanije, so gobavci premagali svoje čuvaje, vdrli v bližnja naselja, lovili ljudi in jih poljubljali, da jih na ta način okužijo in se s tem maščujejo nad človeško družbo, ki jih je izobčila iz svoje sredine in da obenem opozorijo svet na svoj težak položaj. Prebivalstva se je polastila panika in je bežalo pred gobavci na vse strani. Le s težavo se je oblastim posrečilo, jih poloviti in spraviti nazaj v kolonijo.

Papirnica Ljudske tiskarne
Maribor, Slomškov trg št. 6.

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 320.— do 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2

in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bodete uverili o resničnosti naših navedb, Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu! Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno!

Pazite se pred ponaredbami!

Vrsta
Tek. šte.
Prodajna cena Din 50
Pazite na gornjo ceno